

การประยุกต์กระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้เพื่อเป็นกระบวนการปฏิบัติ แบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาท้องถิ่น

สุวรรณา โชติสุกานต์^{1*}

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยได้แก่ 1. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปกครองเกี่ยวกับการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ในการมีส่วนร่วมทางการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล 2. เปรียบเทียบความคิดเห็นก่อนและหลังการได้รับความรู้การดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ในการมีส่วนร่วมทางการบริหารจัดการศึกษา 3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการมีส่วนร่วม ความสามารถในการมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับผู้ปกครอง กับการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ ประชากรประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งหมายรวมถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา และรองผู้อำนวยการ หรือ ผู้ปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการทั้ง 4 ฝ่าย และผู้ปกครองของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา 420 คนและผู้ปกครอง 504 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นก่อนและหลังได้รับความรู้ สุ่มกลุ่มตัวอย่างตามขนาดสถานศึกษา ได้กลุ่มผู้บริหาร 60 คน และกลุ่มผู้ปกครอง 120 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และ แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปกครองที่มี คุณลักษณะส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความเห็นต่อการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ไม่แตกต่างกัน 2. หลังจากการได้รับความรู้ ทั้งกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและกลุ่มผู้ปกครองเห็นด้วยกับการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ ในระดับที่สูงกว่าก่อนการได้รับความรู้ 3. ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับผู้ปกครอง ความสามารถในการมีส่วนร่วมและทัศนคติต่อการมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ความคิดเห็นของผู้ปกครองในการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการมีส่วนร่วม และ ทัศนคติต่อการมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การตัดสินใจบนฐานแห่งการแบ่งปันความรู้ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
e-mail :schotisukan@gmail.com

* ผู้นิพนธ์หลัก e-mail :schotisukan@gmail.com

APPLICATION OF INFORMED SHARED DECISION MAKING PARADIGM ON THE PARTICIPATION PROCESS AMONG SCHOOL ADMINISTRATORS AND GUARDIANS FOR LOCAL EDUCATIONAL ADMINISTRATION

Suwanna Chotisukan^{1*}

Abstract

The objectives of this research were : 1. to compare school administrators' and guardians' opinion toward the application of informed shared decision making procedure on school administrative participation classified by personal attributes, 2. to compare school administrators' and guardians' opinion before and after being acquired the knowledge and 3. to analyze relationship between attitude on participation, competency on participation and school and guardians association with the application of informed share decision making procedure. The research population were school administrators, including school administrator and deputies of school administrator and guardians of schools under Pathum Thane primary educational service area office. The research samples were determined by Taro Yamane formula and selected by stratified random sampling including 420 school administrators and 504 guardians. The research samples for comparison of school administrator's and guardians' opinion before and after being acquired the knowledge were selected according to school size. There were 60 school administrators and 120 guardians. The research instruments were 2 questionnaires, one for school administrators and the other for guardians. The research found that: 1. Both School administrators and guardians, being different in personal attributes, did not have statistically significant differences of their opinion on the application of informed shared decision making procedure. 2. After receiving the knowledge, school administrators and guardians approved on the application of informed shared decision making procedure at higher level than that of before receiving the knowledge. 3. There was positive relationship between school administrators' opinion on the application of informed shared decision making procedure with school and guardians association, competency on participation, and attitude on participation at .05 statistically significant level. Whereas guardians' opinion on the application of informed shared decision making procedure had positive relationship with competency on participation and attitude on participation at .05 statistically significant level.

Keywords : inform shared decision making, participation in educational administration

¹ Assistant Professor, Program in Educational Administration, Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage, e-mail :schotisukan@gmail.com

* Corresponding author, e-mail :schotisukan@gmail.com

บทนำ

การบริหารจัดการศึกษาของประเทศไทยที่ยึดหลักการบริหารแบบกระจายอำนาจมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 ยังไม่ประสบผลสำเร็จอย่างแท้จริงโดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน สาเหตุสำคัญของปัญหาคือ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความเชื่อว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่รับผิดชอบของสถานศึกษา (สัมพันธ์ อุปลา, 2541) และมีความเชื่อดังว่าตนเองไม่มีความรู้ ความสามารถที่เหมาะสมเพียงพอที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในขณะที่ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนมากเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมด้วยคิดว่าผู้ปกครองขาดความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา จึงยังไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาเท่าที่ควรจะเป็น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551) ปัญหาการมีส่วนร่วมนี้เกิดในวงการแพทย์เช่นกัน เนื่องจากแพทย์ส่วนใหญ่เชื่อว่าการรักษาคนไข้ต้องอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญตามหลักวิชาทางการแพทย์ และเป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของแพทย์ ในขณะที่คนไข้ก็ต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาความเจ็บป่วยของตนเอง แต่ต้องการให้เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของแพทย์ (Arora and McHorney, 2000) องค์การด้านสาธารณสุขในประเทศตะวันตกแก้ไขปัญหาการมีส่วนร่วมระหว่างแพทย์และคนไข้ ด้วยการนำกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ (informed shared decision making) มาใช้ในเสริมสร้างการมีส่วนร่วมระหว่างแพทย์และคนไข้ เพื่อให้คนไข้เข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกการรักษาความเจ็บป่วยและการบริหารจัดการทางเลือกในการรักษาร่วมกับแพทย์ (Coulter, 2009) โดยมีหลักการที่สำคัญคือแพทย์ในฐานะที่เป็นผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญในด้านวิชาชีพแพทย์ จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการรักษาทั้งหลาย ส่วนคนไข้ในฐานะที่เป็นเจ้าของร่างกายจะเรียนรู้วิธีการรักษาแต่ละวิธี ต่อจากนั้นแพทย์และคนไข้จะร่วมกันแสดงความคิดเห็นที่มีต่อทางเลือกในการรักษา เป็นการอภิปรายเพื่อหาข้อยุติร่วมกันในการตัดสินใจ (deliberative decision making) ที่จะเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด (Gelder, 2010) และในที่สุดทั้งแพทย์และคนไข้จะร่วมกันตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ ในการเลือกวิธีการรักษาที่เห็นพ้องกันว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุด (Fraenkel, et al., 2007)

งานวิจัยนี้จึงสนใจที่จะนำกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้มาใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษา กระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน (Towle and Godolphin, 1999) ได้แก่ 1. การพัฒนาความเป็นหุ้นส่วนระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับผู้ปกครอง ทั้งสองฝ่ายต้องร่วมกันสร้างและพัฒนาความเป็นหุ้นส่วนในการบริหารจัดการศึกษา ฝ่ายผู้บริหารสถานศึกษาต้องเห็นว่าผู้ปกครองเป็นหุ้นส่วนที่จำเป็นในการดำเนินการบริหารจัดการศึกษา (Christenson, 2004) ผลผลิตทางการศึกษาเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของสถานศึกษาและผู้ปกครอง ในขณะที่ฝ่ายผู้ปกครองต้องเห็นคุณค่าของตนเองและเชื่อมั่นว่าตนเองมีความรู้ความสามารถเหมาะสมที่จะเข้าร่วมดำเนินการและร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการบริหารจัดการศึกษา 2. การนำเสนอข้อมูลเป็นการนำเสนอข้อมูลจากทั้งฝ่ายผู้บริหารสถานศึกษาและฝ่ายผู้ปกครอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมครบทุกด้านทั้งฝ่ายผู้จัดและผู้รับการศึกษา ทางฝ่ายผู้บริหารสถานศึกษาจะแสวงหาวิธีการสื่อสารข้อมูลในหลากหลายรูปแบบเพื่อให้เหมาะสมกับผู้ปกครองในทุกระดับความสามารถ และเปิดช่องทางให้ผู้ปกครองได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาที่ต้องการและคาดหวัง (Epstein, 1995) ทางฝ่ายผู้ปกครองนำเสนอข้อมูล ความคิด ความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและทำการเรียนรู้ทำความเข้าใจในข้อมูลการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษานำเสนอ 3. การค้นหาคำตอบในการตัดสินใจ เป็นขั้นตอนของการทำความเข้าใจบทบาทในการตัดสินใจของผู้ปกครอง ทางฝ่ายผู้บริหารสถานศึกษา

จะสำรวจให้รู้ถึงความสามารถในการตัดสินใจของผู้ปกครอง และทางฝ่ายผู้ปกครองต้องแสดงออกถึงบทบาทในการตัดสินใจ ผู้ปกครองต้องรู้และเข้าใจ ความสามารถในการตัดสินใจของตนเอง ในหลายๆกรณี ผู้ปกครองอาจต้องการการสนับสนุนจากญาติ สมาชิกในครอบครัวหรือเพื่อนในการตัดสินใจ 4. การค้นหาให้รู้ถึงความคิดเห็น ความกังวลและความคาดหวังของผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็น ความต้องการและข้อกังวลที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษา และทางฝ่ายของผู้ปกครองแสดงออกถึงทัศนคติและความวิตกกังวลที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับรู้และเข้าใจสภาพการณ์ที่แท้จริงของผู้ปกครองได้มากขึ้นและสามารถที่ช่วยผ่อนคลายความวิตกกังวลได้ด้วย 5. การนำเสนอทางเลือกทางฝ่ายผู้บริหารจะนำเสนอวิธีการที่เป็นทางเลือกในการดำเนินการบริหารจัดการศึกษาทุกๆทางเลือก อธิบายรายละเอียดของทางเลือกและกระตุ้นให้ผู้ปกครองถามคำถามเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจน ทางฝ่ายผู้ปกครองจะร่วมนำเสนอทางเลือกการดำเนินการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้ได้ทางเลือกที่ครอบคลุมและจะได้ร่วมกันพิจารณา ทุกทางเลือกโดยจะทำความเข้าใจร่วมกันในรายละเอียดของทางเลือกการดำเนินการบริหารจัดการศึกษา 6. การนำเสนอข้อมูลสนับสนุนทางเลือกและประเมินผลกระทบของทางเลือกทั้งทางฝ่ายผู้บริหารสถานศึกษา และฝ่ายผู้ปกครอง จะทำการสืบค้นหาข้อมูลที่จะมาสร้างความชัดเจนเพิ่มเติมให้กับทางเลือกที่ได้นำเสนอพร้อมทั้งร่วมกันประเมินผลดีและความเสี่ยงของแต่ละทางเลือกที่จะเกิดขึ้นแต่ละกรณี 7. การอภิปรายหาข้อสรุปตัดสินใจ ทางฝ่ายผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้เชี่ยวชาญจะอภิปรายเสนอความคิดเห็น โน้มน้าวให้ผู้ปกครองคล้อยตามได้ แต่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้เกียรติยอมรับความสามารถของผู้ปกครองและต้องสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นเหตุผลสนับสนุนแนวคิดการบริหารจัดการศึกษาทางเลือกที่ต้องการ ทางฝ่ายผู้ปกครองก็ต้องมีความมั่นใจและกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นสนับสนุนแนวคิดการบริหารจัดการศึกษาทางเลือกที่ต้องการ ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปกครองต้องยอมรับว่าการอภิปรายจะเป็นไปเพื่อลดความขัดแย้งในแนวคิดการบริหารจัดการศึกษาทางเลือกที่แตกต่างกัน และเป็นการร่วมกันตัดสินใจให้ได้มาซึ่งแนวคิดการบริหารจัดการศึกษาทางเลือกที่เห็นด้วยทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปกครอง เป็นแนวคิดการบริหารจัดการศึกษาทางเลือกที่ถูกต้องตามมาตรฐานการบริหารจัดการศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับได้และเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาการนำกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้มาใช้ในการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษามีวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่

1. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปกครองเกี่ยวกับการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ ในการมีส่วนร่วมทางการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปกครอง
2. เปรียบเทียบความคิดเห็น ก่อนและหลัง การได้รับความรู้การดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ในการมีส่วนร่วมทางการบริหารจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและของผู้ปกครอง
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติต่อการมีส่วนร่วม ความสามารถในการมีส่วนร่วม และความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับผู้ปกครอง กับ การดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งหมายรวมถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการทั้ง 4 ฝ่าย และผู้ปกครองของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ประชากรกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา มีจำนวน 840 คน และกลุ่มผู้ปกครองมีจำนวน 35,435 คน การกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษา 420 คนและผู้ปกครอง 504 คน และดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นก่อนและหลังได้รับความรู้ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามขนาดสถานศึกษา ได้กลุ่มผู้บริหาร 60 คน และกลุ่มผู้ปกครอง 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และ แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามทุกข้อ ไม่ต่ำกว่า 0.8 และการวิเคราะห์ความเที่ยงได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.87 และ 0.82 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบความมีนัยสำคัญด้วยการทดสอบค่าที (Independent t-test และ Paired sample t-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ (Scheffe's method) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัยและอภิปราย

การศึกษาการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปกครองเห็นด้วยกับการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา เป็นแนวทางการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้บริหารสถานศึกษาจึงดำเนินการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีประสบการณ์ทำงานต่างกันและทำงานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน พบว่ามีความคิดเห็นที่ความแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่อย่างไรก็ตามผลของการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ของผู้ปกครองแสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขั้นตอนของการนำเสนอทางเลือก และผู้ปกครองที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขั้นตอนของการตัดสินใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองยังเห็นว่าตนเองไม่มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษา และเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูควรเป็นผู้ทำการตัดสินใจเลือกแนวทางการพัฒนาจัดการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ (2549) ที่พบว่าการศึกษาที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาน้อยเป็นเพราะผู้ปกครองรู้สึกว่าตนเองมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาน้อย ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัมพันธ์ อุปลาด (2541) ที่พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิด ความเชื่อว่าการบริหารจัดการศึกษาเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของสถานศึกษา และงานวิจัยของมณฑล จันท์แจ่มใส (2551) ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีความรู้และไม่กล้าแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา

ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นก่อนและหลังการได้รับความรู้การดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตารางที่ 1 และ ตารางที่ 2 โดยที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นหลังได้รับความรู้มีค่าสูงกว่าความคิดเห็นก่อนได้รับความรู้ แสดงว่าการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจมีผลทำให้ ทั้งกลุ่มผู้บริหารและผู้ปกครองเห็นด้วยกับการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนมากขึ้นในบทบาทที่ต้องดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ และผู้ปกครองมีความเข้าใจและตระหนักถึงความจำเป็นในการเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น รวมถึงมีความมั่นใจมากขึ้นในการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของทาวเวลและโกโดฟิน (Towle and Goldphin, 1999) ที่พบว่าการจัดการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ให้แพทย์และคนไข้ มีผลทำให้แพทย์นำเอากระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ไปสู่การปฏิบัติมากขึ้น และคนไข้แสดงบทบาทในการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจมากขึ้น (Lown, 2009)

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ ก่อนและหลังได้รับความรู้ ของกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา (Paired Sample t-test)

การดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้	ค่าเฉลี่ยก่อนรับความรู้	ค่าเฉลี่ยภายหลังรับความรู้	t	Sig. (one-tailed)
การพัฒนาความเป็นหุ้นส่วน	3.83	4.09	-2.97*	.00
การนำเสนอข้อมูล	3.89	4.13	-2.57*	.01
การค้นหาคำตอบจากการตัดสินใจของผู้ปกครอง	2.94	3.28	-3.01*	.00
การสืบให้รู้ถึงความคิดความกังวลและความคาดหวัง ของผู้ปกครอง	2.90	2.82	1.00*	.31
การนำเสนอทางเลือก	3.92	4.10	-2.76*	.00
การนำเสนอข้อมูลสนับสนุนทางเลือกและประเมินผลกระทบทางเลือก	3.81	4.00	-2.58*	.01
การอภิปรายหาข้อสรุปการตัดสินใจ	3.18	3.32	-2.15*	.03
ค่าเฉลี่ยรวม	3.50	3.68	-2.97*	.00

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ ก่อนและหลังได้รับความรู้ ของกลุ่มผู้ปกครอง (Paired Sample t-test)

การดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจ บนฐานของการแบ่งปันความรู้	ค่าเฉลี่ย ก่อนรับ ความรู้	ค่าเฉลี่ย ภายหลังรับ ความรู้	t	Sig. (one-tailed)
การพัฒนาความเป็นหุ้นส่วน	3.83	4.05	-5.75*	.00
การนำเสนอข้อมูล	3.51	3.78	-5.57*	.00
การแสดงบทบาทการตัดสินใจของผู้ปกครอง	2.63	2.70	-1.43	.15
การแสดงความคิด ความกังวล และ ความคาดหวังของผู้ปกครอง	2.54	2.39	2.95*	.00
การนำเสนอทางเลือก	3.18	3.45	-5.57*	.00
การนำเสนอข้อมูลสนับสนุนทางเลือก และประเมินผลกระทบทางเลือก	3.77	3.90	-2.48*	.01
การอภิปรายหาข้อสรุปการตัดสินใจ	3.69	3.93	-4.86*	.00
ค่าเฉลี่ยรวม	3.28	3.42	-5.84*	.00

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ กับความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับผู้ปกครอง ความสามารถในการมีส่วนร่วม และทัศนคติต่อการมีส่วนร่วม แสดงให้เห็นว่าในกลุ่มผู้บริหารพบว่าระดับความคิดเห็นการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้จะเพิ่มมากขึ้น เมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองมีความสามารถในการมีส่วนร่วมและมีทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พบว่าความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง ความสามารถในการมีส่วนร่วมและทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 3) สามารถอธิบายได้ว่าการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีของสถานศึกษากับผู้ปกครอง จะช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาเห็นด้วยกับการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเดวี (Davies, 2009) ที่ว่าการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและผู้ปกครองก่อให้เกิดความเชื่อมั่นศรัทธาในความสามารถและศักยภาพของสถานศึกษา อันจะนำไปสู่การเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของบริตตี (Brittie, 1994) ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมจะให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของการเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของผู้ปกครอง โดยที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะเห็นว่าผู้ปกครองเป็นหุ้นส่วนที่จำเป็นในการบริหารจัดการศึกษา และผลิตผลทางการศึกษาเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของสถานศึกษาและผู้ปกครอง

ในกลุ่มผู้ปกครองผลของการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของผู้ปกครองในการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้จะเพิ่มมากขึ้นเมื่อผู้ปกครองมีความสามารถในการมีส่วนร่วม

และทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พบว่า ผู้บริหารผู้ปกครอง มีความคิดเห็นในการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ มีความสัมพันธ์ทางบวก กับความสามารถในการมีส่วนร่วมและทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ตารางที่ 4) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าระดับความสามารถในการมีส่วนร่วมและทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมที่เพิ่มขึ้น จะช่วยให้ระดับความคิดของผู้ปกครองในการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของชานาน และคณะ (Chanan et al., 1999) ที่ว่าความสามารถในการมีส่วนร่วมนั้น สามารถแสดงออกให้เห็นได้ด้วยการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจ และการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพจะ เกิดได้เมื่อผู้ที่ทำการตัดสินใจมีความรู้ความเข้าใจอย่างชัดเจนในเรื่องที่จะต้องทำการตัดสินใจ ดังนั้นการ เสริมสร้างความรู้ในเรื่องการบริหารจัดการศึกษาแก่ผู้ปกครองจะทำให้ผู้ปกครองมีความสามารถที่จะมีส่วนร่วม เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ผลของการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองที่มีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น จะทำให้ระบความคิดเห็นการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีรภักดิ์ หาญปริพรรณ และคณะ (2551) ที่พบว่า ทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมจะ ช่วยสร้างความตระหนักถึงความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมและทำให้การเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้กับ ความสัมพันธ์ ของสถานศึกษากับผู้ปกครอง ความสามารถในการมีส่วนร่วมและทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา

การดำเนินการตาม กระบวนการตัดสินใจ บนฐานของการแบ่งปัน ความรู้	ความสัมพันธ์ระหว่าง สถานศึกษากับผู้ปกครอง		ความสามารถ ในการมีส่วนร่วม		ทัศนคติต่อ การมีส่วนร่วม	
	Pearson Correlation	Sig. (2tailed)	Pearson Correlation	Sig. (2tailed)	Pearson Correlator	Sig. (2tailed)
การพัฒนาความเป็น หุ้นส่วน	.27*	.00	.31*	.00	.32*	.00
การนำเสนอข้อมูล	.22*	.02	.22*	.02	.25*	.00
การค้นหาคำตอบการ ตัดสินใจของผู้ปกครอง	.14	.44	.21*	.03	.14	.42
การสืบให้รู้ถึง ความคิด ความกังวล และความ คาดหวังของผู้ปกครอง	-.19	.06	-.27*	.00	-.25*	.00
การนำเสนอทางเลือก	.27*	.00	.36*	.00	.37*	.00
การนำเสนอข้อมูล สนับสนุนทางเลือก และ ประเมินผลกระทบ ทางเลือก	.30*	.00	.35*	.00	.33*	.00
การอภิปรายหาข้อสรุป การตัดสินใจ	.15	.33	.10	.98	.14	.45
รวม	.24*	.01	.27*	.00	.27*	.00

* P = <.05

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ กับความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับผู้ปกครอง ความสามารถในการมีส่วนร่วม และทัศนคติต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

การดำเนินการตาม กระบวนการตัดสินใจบนฐาน ของการแบ่งปันความรู้	ความสัมพันธ์ระหว่าง สถานศึกษากับผู้ปกครอง		ความสามารถ ในการมีส่วนร่วม		ทัศนคติต่อ การมีส่วนร่วม	
	Pearson Correlation	Sig. (2tailed)	Pearson Correlation	Sig. (2tailed)	Pearson Correlation	Sig. (2tailed)
การพัฒนาความเป็นหุ้นส่วน	.12	.60	.31*	.00	.33*	.00
การนำเสนอข้อมูล	.11	.81	.28*	.00	.37*	.00
การแสดงบทบาทการตัดสินใจ ของผู้ปกครอง	.18	.10	-.26*	.00	-.25*	.00
การแสดงความคิดความกังวล และความคาดหวัง	-.21*	.02	-.29*	.00	-.22*	.01
การนำเสนอทางเลือก	.20*	.03	.15	.29	.14	.44
การนำเสนอข้อมูลสนับสนุน ทางเลือกและประเมินผล กระทบทางเลือก	.12	.64	.33*	.00	.36*	.00
การอภิปรายหาข้อสรุป การตัดสินใจ	.12	.63	.37*	.00	.37*	.00
รวม	.16	.21	.23*	.01	.28*	.00

* P = <.05

สรุปผลการวิจัย

จากผลของการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปกครองที่มีความแตกต่างกันในคุณลักษณะส่วนบุคคล เห็นด้วยกับการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและของผู้ปกครองก่อนและหลังการได้รับความรู้การดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นหลังได้รับความรู้มีค่าสูงกว่าความคิดเห็นก่อนได้รับความรู้ สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้กับความสัมพันธ์ของสถานศึกษากับผู้ปกครอง ความสามารถในการมีส่วนร่วม และทัศนคติต่อการมีส่วนร่วม พบความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01ในกลุ่มผู้บริหารและในกลุ่มผู้ปกครองนั้น พบความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้กับความสามารถในการมีส่วนร่วมและทัศนคติต่อการมีส่วนร่วม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

เพื่อให้กระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ได้นำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จึงควรมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 ควรกำหนดให้การดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้เป็นนโยบายการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 ควรมีระบบกลไกที่จะส่งเสริม และสนับสนุนการดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและการพัฒนาทักษะกระบวนการปฏิบัติตามการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ ทั้ง 7 ขั้น

1.3 ควรมีการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ ให้กับผู้ปกครอง เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีและตระหนักถึงความสำคัญในการร่วมรับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา และเพื่อส่งเสริมให้ผู้ปกครองสามารถเข้าร่วมดำเนินการตามกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

เนื่องจากกระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ เป็นแนวคิดที่ใช้ในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกันระหว่างแพทย์กับคนไข้ การนำแนวคิดนี้มาใช้ในการสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับผู้ปกครองได้อย่างประสบผลสำเร็จจึงควรที่จะทำวิจัยในเรื่องต่อไปนี้

2.1 การพัฒนารูปแบบการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ปัจจัยพหุระดับที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้ในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องการประยุกต์กระบวนการตัดสินใจบนฐานของการแบ่งปันความรู้เพื่อเป็นกระบวนการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหารและผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาต้องสำเร็จได้ด้วยการสนับสนุนทุนวิจัย (ทุน วช.) จากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปีงบประมาณ 2556 และ ความช่วยเหลือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตลอดจนโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- มณฑล จันทน์แจ่มใส. (2551). ปัจจัยในการสื่อสารการตลาดที่มีต่อการท่องเที่ยวที่มีต่อการเลือกสถานที่ท่องเที่ยว: กรณีศึกษาเกาะมุก จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2551). รายงานการศึกษาเรื่องระบบและกลไกการส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองในการพัฒนาโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาการศึกษา

- วีรกิตติ์ หาญปริพรรณ์ และคณะ. (2551). การมีส่วนร่วมของชุมชนในงานยุติธรรมชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนคลองจระเข้ชั้นน้อย ตำบลเกาะไร่ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา. รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับกลาง รุ่นที่7 กระทรวงยุติธรรม
- สัมพันธ์ อุปลา. (2541). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอนบพ จังหวัดขอนแก่น
- Arora, Neeraj K. and McHorney, Collen A.. (2000). "Patient Preferences for Medical Decision Making: Who Really Wants to Participate?" Medical Care. Vol. 38. 3(March): 335-341
- (Brittie, L. V. (1994). Attitude of Elementary Principals Toward Parent Involvement in School in the Commonwealth of Virginia. Doctoral Dissertation East Tennessee State University
- Chanan et.al., (1999). Regeneration and Sustainable Communities. London: Community Development Foundation
- Christenson, S.L. (2004). "The Family-School Partnership: An Opportunity to Promote the Learning Competence of all Students." School Psychology Review. 33(1):83-104
- Coulter, Angela. (2009). Implementing Shared Decision Making in the UK. London: A Report for the Health Foundation
- Davies, D. (2009). "How to Build Partnerships that Work" Principal. 80 (1): 32-34
- Epstein, J. L. (1995). "Paths to Partnership: What We Can Learn from Federal State, District and School Initiatives." Phi Delta Kappa. 72(5):344-349
- Fraenkel, et.al., (2007). "Improving Informed Decision-Making for Patients with Knee Pain." Journal of Rheumatology. 34(August): 1894-8
- Lown, Beth A. (2009). "Mutual Influence in Shared Decision Making: A Collaborative Study of Patients and Physicians." Health Expectations. 12: 60-170
- Gelder, Tim Van. (2010). Deliberative Decision. <http://www.timvangelder.com>. สืบค้นเมื่อ 23/9/2554
- Towle, Angela and Godolphin, William. (1999) "Framework for Teaching and Learning Informed Shared Decision Making". BMJ. (18 September): 319-337